

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

(Επισημαίνεται ότι οι απαντήσεις που προτείνονται για τα θέματα είναι ενδεικτικές. Κάθε άλλη απάντηση, κατάλληλα τεκμηριωμένη, θεωρείται αποδεκτή.)

ΘΕΜΑ 1 (μονάδες 35)

1^ο υποερώτημα (μονάδες 10)

Η ψηφιακή γνώση:

- Αναπτύσσει την κριτική ικανότητα, αφενός γιατί επιτρέπει την επικοινωνία, την αμφισβήτηση και την ανταλλαγή απόψεων, αφετέρου επειδή ωθεί στην ανάπτυξη δεξιοτήτων διαχείρισης και δημιουργίας της πληροφορίας και προϋποθέτει δια βίου εκπαίδευση, για να ανταποκριθεί κάποιος στις συνεχείς εξελίξεις.
- Είναι υποβοηθητική στον επαγγελματικό στίβο, γιατί απαιτείται σήμερα αλληλεπίδραση και συνεργασία.
- Θεωρείται πια απαραίτητη σε μια κοινωνία της πληροφορίας για την καλλιέργεια δεξιοτήτων κριτικής αποτίμησης του ψηφιακού μηνύματος.

2^ο υποερώτημα (μονάδες 10)

Η διαίρεση γίνεται στην διαιρετέα έννοια της ψηφιακής γνώσης, η οποία έχει δύο άξονες ανάπτυξης, σύμφωνα με το Κείμενο 1: «Ο πρώτος άξονας είναι η επικοινωνία, . . . είναι το ίδιο σημαντικό με την επικοινωνία αυτοπροσώπως» και «Ο δεύτερος άξονας αφορά πρακτικές ικανότητες στη χρήση τεχνολογίας . . . ηθικό και βιώσιμο τρόπο».

Ο τίτλος «Ψηφιακός αναλφαβητισμός» συσχετίζεται αντιθετικά με το περιεχόμενο της παραγράφου, γιατί σ' αυτήν αναφέρονται οι εφαρμογές στην ζωή και οι συνέπειες στη διεύρυνση της κριτικής ικανότητας από την κατάκτηση της ψηφιακής γνώσης, κάτι που δείχνει πως δεν μπορούν να έχουν όσοι διέπονται από ψηφιακό αναλφαβητισμό.

3^ο υποερώτημα (μονάδες 15)

Λέξεις ή φράσεις του Κειμένου 1 που αποτελούν όρους ειδικού λεξιλογίου:

- Ψηφιακός αναλφαβητισμός (τίτλος),
- Μέσα κοινωνικής δικτύωσης (παράγραφος 1)
- Ψηφιακή γνώση (παράγραφος 2),
- Cloud¹ (παράγραφος 4)
- Διαδίκτυο (παράγραφος 4)

Η ύπαρξη ειδικού λεξιλογίου είναι δικαιολογημένη από τη συντάκτρια, επειδή το κείμενο αποτελεί επιστημονική μελέτη που αφορά το συγκεκριμένο αντικείμενο (ψηφιακός αναλφαβητισμός), οπότε ως κείμενο επιστημονικού λόγου οφείλει να χρησιμοποιήσει ειδικό, λεξιλόγιο για να εξηγήσει, τεκμηριώσει και διασαφηνίσει τα επιστημονικά συμπεράσματα. Το κείμενο έτσι αποκτά εγκυρότητα και αντικειμενικότητα.

ΘΕΜΑ 4 (μονάδες 15)

Οποιαδήποτε διαπίστωση από τους/τις μαθητές /-τριες θεωρείται αποδεκτή, εφόσον μπορεί να συσχετιστεί / τεκμηριωθεί με στοιχεία / χωρία του κειμένου, χωρίς να δίνεται με τρόπο αυθαίρετο.

Ενδεικτικά:

Η στάση του Αλεξανδρή χαρακτηρίζεται από γενναιότητα και θάρρος, καθώς και από αδελφική αγάπη «Αυτός, μάτια μου, εφούντωσε τα μαλλιά του, . . . και πήγε να βρη τον Τάση του Πόφαλου». Είναι απόλυτα δικαιολογημένη, έστω κι αν φαίνεται σκληρή και απόλυτη προς τον μέλλοντα γαμπρό του «Κακομοίρη μου! Ή την παίρνεις ή σε σκοτώνω!...», γιατί ο ήρωας έχει πλήρη επίγνωση των αυστηρών κοινωνικών επιταγών που όριζαν πως, αν μια κοπέλα στο χωριό συναναστρεφόταν ή είχε σχέση με κάποιον άντρα, τότε η τιμή της θα είχε ανεπιστρεπτί καταστραφεί, «μα έτσι που μας είδε η γειτονειά και τόμαθε ο κόσμος...», εφόσον αυτός ο άντρας δεν την αρραβωνιαζόταν σύντομα «Και πρώτα θα αρραβωνιαστής, πρώτα θα μπης. . . για τον πατέρα σου».

Οι μαθητές / -τριες μπορούν να εκφράσουν ανάλογα με τα προσωπικά τους βιώματα και αξίες τη συμφωνία ή τη διαφωνία τους με αυτήν την στάση, είτε θεωρώντας την δικαιολογημένη και αναμενόμενη, τηρουμένων των αναλογιών με τα στερεότυπα της εποχής, είτε υπερβολική και αναχρονιστική, με σημερινούς όρους. Κάθε απάντηση τεκμηριωμένη είναι αποδεκτή.

¹cloud: υπολογιστικό νέφος. Τρόπος αποθήκευσης της πληροφορίας όχι τοπικά, αλλά διαδικτυακά